

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения...2

Изкуство, думи...3

Предстоящо...15

Изкуство, думи...16

Предстоящо...30

Хроника...31

IN MEMORIAM...32

Редактор:

Марияна Аврамова

Оформление:

Александър Стефанов

Коректура:

Мариела Янакиева

Снимки:

Дени Кръстев

На корицата:

Люба Томова „Шинел“

За контакти и реклама:

тел. 02) 948 37, вътр. 14

02) 943 44 21

факс: 02) 946 02 12

press@sbhart.com

ИнфоСБХ

ISSN 1313-9622

Зahari Зограф – „Автопортрет“, детайл

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

Управителният съвет на Сдружение с нестопанска цел
„Съюз на българските художници“
 (протокол № 23 от 22 октомври 2010 г.)
 на основание чл. 26, ал. 3 от ЗЮЛНЦ
свиква Общо събрание
 на сдружението на 14 декември 2010 от 10 часа
 в гр. София, ул. „Шипка“ 6,
 в изложбената зала на II етаж,
 при следния дневен ред:
 Приемане на бюджет на СБХ за 2011 година
 При липса на кворум на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ
 събранието ще се проведе в същия ден от 11 часа,
 на същото място при същия дневен ред.

*Уважаеми колеги,
 Във връзка с решение взето, от Управителния съвет на
 СБХ, предстои да бъде създадена
 комисия за актуализиране на Устава
 на сдружението. В тази връзка ви молим,
 да изпратите предложенията си на адреса на Съюза на
 българските художници: София 1504, ул. „Шипка“ 6 или по
 електронен път на имейл:
 izlojbi@sbhart.com или press@sbhart.com
**П. П. Като пример ви посочваме идеята,
 изборът на нови членове на СБХ да се
 провежда не както досега на всеки три години,
 а ежегодно и др.***

На 3 декември 2010 г. в Арт галерия НДК
 ще бъде открита изложбата
 „Фестивал на съвременната керамика“.
 Приемане на творбите – 1 декември (сряда)
 от 11 до 17 часа в Арт галерия НДК.

Националната изложба „Скулптура“ ще се открие на 16
 ноември 2010 г. от 18 часа в галерия
 „Райко Алексиев“, ул. „Раковски“ 125.
 Творбите за изложбата ще се приемат
 на 13 ноември (събота) от 10 до 17 часа
 в галерията.

**ТРАНСЛИНГВА
 АГЕНЦИЯ ЗА
 ПРЕВОДИ**

Комуникация без смущения!

СОФИЯ – СВЕТОВНА СТОЛИЦА НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ ШЕСТО МЕЖДУНАРОДНО ТРИЕНАЛЕ НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ – СОФИЯ 2010

От 11 октомври до 5 ноември всички изложбени зали на галерията на ул. „Шипка“, 6 отвориха врати за **Шестото международно триенале на сценичния плакат**, което през годините на своето съществуване се утвърди като едно от най-мащабните и авторитетни международни изложения в сферата на графичния дизайн. Единствената проява в световен план с фокус върху сценичния плакат.

Историята на триеналето включва 6 поредни издания, повече от 90 акции и международни проекти, изложби в България и в повече от 50 града в целия свят; десетки каталози и албуми... Зад внушителните цифри се крие желанието на организаторите да създават не само актуална професионална платформа за **сценични плакати**, но и за идеи и възгледи в съвременните визуални и сценични изкуства.

След 6 издания и 16 години съществуване триеналето вече е показател за тенденциите и посоките в графичния дизайн както в локален, така и в международен план.

Участието на повече от 50 млади български автори тази година е свидетелство за интереса и необходимостта от подобно начинание.

Откриване на триеналето

Плакат на Холгер Матиас

Желанието за съизмеримост с високите световни образци и отстояването на професионални критерии бяха водещ възглед при подбора на съпътстващите изложби и при съставянето на международното жури. Негови членове бяха знакови имена в световния графичен дизайн.

Сред тях са основателите и директорите на две от най-авторитетните международни изложения за плакат – Лех Майевски, Полша – международното биенале на плаката във Варшава и Фил Рисбек – професор в университета в Колорадо, главна фигура в организацията на престижното международно биенале на плаката – Колорадо, САЩ.

Триеналето може да бъде наречено „спасителна акция“ за „съживяване“ на един все по-рядък и изчезващ елемент от нашата културна среда – сценичния плакат. То е опит за провокиране, изследване и промяна на нагласите и очакванията в онези гранични полета, в които се срещат визуалните изкуства, рекламата и обществените комуникации.

Тази година Голямата награда на Шестото международно триенале на сценичния плакат бе присъдена на Томаш Богуславски от Полша.

Две равностойни награди (бронзов плакет) получиха Кирил Златков (получил и наградата на Димитровград за български автор) и Франсоа Каспар от Полша.

Наградата за млад автор до 35 години в памет на Асен Старейшински бе за Страхил Димитров, а на Арт директорс клуб – София за български автор – на Стефан Десподов. Десислава Десева беше отличена като студент, участник в триеналето.

В желанието си да провокира диалог и дискусия за специфичната природа на сценичния плакат Албена Спасова – се обърна към членовете на международното жури и към двама от българските автори (Димитър Трайчев – член на селекционното жури и Кирил Златков – носител на голямата награда в конкурса „Шопен“) за коментар около БЪДЕЩЕТО НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ.

Мишел Буве, Франция:

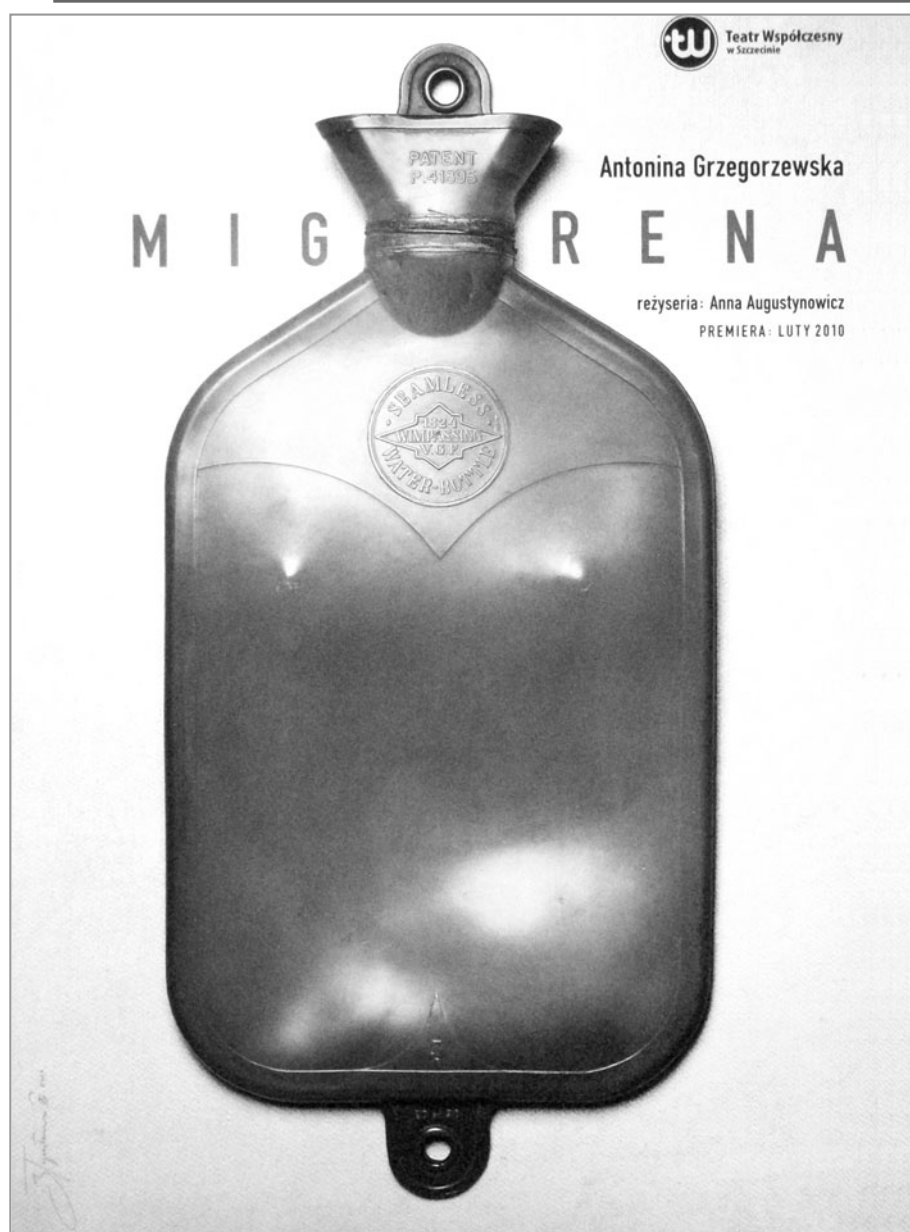
Театралният плакат не е само красиво парче хартия, което да си закачиш в дневната.

Плакатът трябва да бъде направен за улицата. Той трябва да привлича любопитството на хората и да ги кара да отидат в театъра. Театралният плакат не се прави за графичната сцена; той трябва да бъде и израз или визуален превод на текста.

Пекка Лоури, Финландия:

Еlegantен, интелигентен и изтънчено брутален, когато е необходимо, сценичния плакат няма за цел да бъде произведението на изкуството, представяно на сцената; той е огледало, през което можем да надзорнем на сцената. Той повдига завесата и загатва какво ще бъде гледано, чуто и преживяно. Той примамва и съблазнява. Той може да шепне и да вика едновременно. И винаги знае как да се държи, дори вулгарно, когато е необходимо. Театърът или музиката могат да бъдат облагородяващи, но когато музиката или героите в една опера не са благородни, то това трябва да се почувства в плаката. Иначе резултатът е вял. Животът на Шуберт и Бетовен е бил злочест: Бетовен е бил глух, а Шуберт умира от венерическа болест в мизерия и изолация. Дори при Брехт и Марков не винаги нещата са розови. Добрият сценичен плакат издава миризма и когато е необходимо вони, но той знае как да го прави със стил, тъй като лошият вкус е просто лош вкус, и ако той има лош мирис, бързо разбираш, че не искаш повече. Сценичния плакат не е литургия или меню, инструкции или описание на продукт, макар че сценичните плакати, създадени от режисьори, често изглеждат така. Те са кофти. А плакатите, създадени от комисии, естествено са още по-кофти. Но добрите сценични плакати са трайни и остават. Аз вярвам, че винаги ще има място и бъдеще за тях.

Томаш Богуславски – награда Гран При

Лех Майевски, Полша:

Разбира се, времената, когато плакатът бе доминиращ визуален носител на рекламата, пропагандата и информацията, отдавна са минали. Появиха се нови медии - като интернет например. Но плакатът си остана крал на графичния дизайн. Той продължава да бъде запис на събитието, на неговото място и час. За колекционери, любители и музеи той е една от най-евтините и достъпни области на изкуството. Броят на музеите на плаката, биеналета и любители на това изкуство е доказателство, че плакатът продължава да бъде важен и търсен елемент на нашето съвремие.

Божидар Икономов, България:**БЪДЕЩЕТО НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ?**

Не искам да си представя театъра без неговите плакати.
Не желая градът да бъде лишен от цветната им провокация.
Те са лице, фасада, облик и история на театъра.

Те остават в съзнанието ни смешни или тъжни, карат ни да се усмихнем, да се замислим, не ни оставят безразлични.

Докосват емоциите, помним ги дълго след падане на завесата.

Заслужават аплодисменти.

Да ги извикаме на бис!

Божидар Йонов, България:**СТЕНАТА-СЦЕНА.**

Той е там, на улицата.

Винаги срещу мен.

Той се ражда за миг, друг път с мъка, някога уви мъртъв.

Но винаги там, на своето място.

Аплодиран или освиркан от хиляди очи.

ТЕАТЪРЪТ и ПУБЛИКАТА не могат без НЕГО.

ТОВА Е БЪДЕЩЕТО НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ.

Кирил Златков, България:

... В широкия си смисъл сценичният плакат следва, а в много случаи и изпреварва, надскача визията и идеята на сценичното произведение, за което е предназначен, и това е обяснимо с желанието на плакатиста да вдъхнови и впечатли повече хора/зрителите със случващото се на сцената и в душата на авторите на произведението. Тенденциите и по-соките се определят и от съвременния графичен език и неговите моди и формализиращи капани. Трудно е да се очертаят ясно основни тенденции заради прелитането на функциите на плаката – от информативността до самостоятелността му като произведение. Многообразието на сценичните изкуства и авторските подходи либерализират и стиловете на съвременния плакат. Все пак можем да отбележим модните напоследък хладни типографски издържани плакати в духа на ранния Баухаус, а на другия полюс – свежото завръщане на рисунката в плаката и търсенето на естествено и непреднамерено неглиже излъчване на изображенията. Синтезираната ясна идея на плаката винаги ще бъде мерило за стойността му.

Димитър Трайчев, България:

... Днес сценичният плакат не е корабкрушенец на самотен остров. Той е част от огромната флотилия, която защитава интересите на всяка марка. Защото зад всеки случил

се спектакъл, бил той локален или глобален, стоят неописаните и некредитирани усилия на фенове, помагачи, сподвижници. Плакатът е техният кораб на паметта.

Георги Господинов

Големият билет

Сред всичко, което вика в един град, сред всичко, което иска внимание, плакатът има свой особен глас. Той не вика за себе си.

По-скоро като Йоан Кръстител вика за онзи, който има да идва след него. За театралното представление.

Плакатът е конят пред фойтона на представлението. Ако аз съм хубав, казва конят, то да знаете колко по-хубав е фойтонът, който тегля подире си.

Неговата суета не е негова суета. Тя е хубавата суета на цял един театър, на театъра като цяло. Светлата суета на изкуството.

Улицата е неговата галерия.

Плакатът е Пепеляшката на изкуството.

Но Пепеляшка с предчувствие за чудо.

Плакатът е грозното пате на изкуството, в което спи лебед.

Цялата тази галерия от несъбираеми образи – кон, грозно пате, Йоан Кръстител и Пепеляшка, може да бъде събрана само във фантазията, светла и шантава, на един плакат.

Плакатът най-сетне е един голям билет за театъра в главата ни.

Приятно гледане.

Коментарът на младите за триеналето на плаката е подготвено от Патриция Николова.

ШЕСТО МЕЖДУНАРОДНО ТРИЕНАЛЕ НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ или за вертикалния поглед на СТЕНАТА-СЦЕНА

Шестото международно триенале на сценичния плакат е безспорно най-вдъхновеното, разнообразно и щедро от всички състояли се издания досега. Фактът, че вече утвърдилият се в Европа и по света като безкомпромисен по отношение на художествените стойности и вкуса фестивал на плаката се случва именно по време на криза е повече привилегия, отколкото някаква форма на лукс. Лукс на свободния творчески дух да изразява себе си отвъд всяко клише, цензура и традиционно схващане на образните и знаковите системи. Дори нещо повече – в показаните над 500 плаката от 300 автори от 49 държави има важни и ангажиращи провокации, с които не всеки световен фестивал може да се похвали.

Тази година многообразните авторски плакати са пръснати на различни места – за първи път са разположени и на четирите етажа на „Шипка“ 6, а също така, разбира се, в Полския институт (където сме свикнали да виждаме най-доброто от представителите на полската школа). Има ги още в театър „София“ и в галерия „Мисията“ към Външно министерство. В СБХ е подредена сериозна колекция от плакати, направени от световни артисти по поръчка на триеналето.

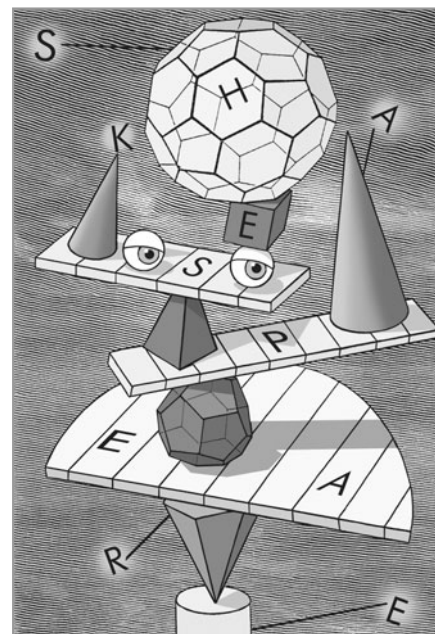
Най-интересните провокации този път варират около огромните теми-обобщения: „Театърът – това съм аз“ и „Гогол и сцената“, като на 1-ия и 2-ия етаж са събрани творбите, участващи в конкурса на триеналето. На третия етаж са мексиканските образи на свободата, пак там са наредени и няколко десетки медални пластики, пресъздаващи театрална символика.

На 4-ия етаж е силната изложба на членовете на международното жури Лех Майевски от Полша, Мишел Буве от Франция, Пекка Лойри от Финландия, Божидар Икономов и Божидар Йонов.

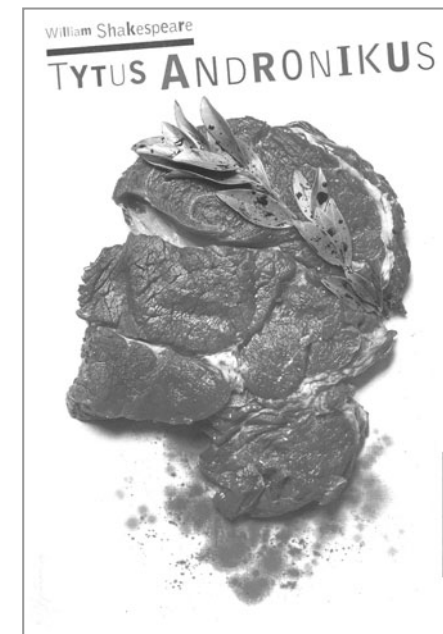
Всъщност в Полския институт са част от най-интригуващите плакати, селектирани за международния конкурс, вдъхновен от музиката на Шопен „200 години Шопен“. Повечето от тях впечатляват с изобретателността и поетичността си, пречупени през индивидуалния почерк на авторите, пропити от лесно разпознаваемото лустро на полската школа.

Съвсем друг акцент са японските творби на всепризнатите майстори Икко Танака и Шигео Фукуда, гостоприемно приютени в галерия „Мисията“. Както е известно, легендарните Танака (1930–2002) и Фукуда (1932–2009) са създатели на японската школа в графичния дизайн и все още имат мощно влияние върху стила на европейските си колеги. Те са участвали като автори и членове на жури в триеналето през периода 1998–2007, а сегашното им триумфално завръщане е организирано в тяхна памет със съдействието на японската фондация за насърчаване на културата. Документалната част на триеналето е разгърната във фойето на театър „София“ с близо 40 плаката, проследяващи маршрута на изложбите и международните проекти на триеналето през изминалите 16 години в над 50 места по целия свят.

Изключителен оптимизъм лъха от цялото събитие, включително от документалната му част, която нагледно показва във фойето на театър „София“, където са символичните подстъпи към сцената, пътя на утвърждаването на творческата независимост отвъд географските граници. Това в крайна сметка е и внушителният път, изминат от създаването, през популяризирането и разгръщането до сегашните респектиращи мащаби, в които три-

Ищван Орос, плакат

Томаш Богуславски, плакат

еналето удобно се вмести.

Трудно е да се пренебрегнат пресечните точки, които триеналето предлага като своеобразна среща между европейските и източните плакатни школи. За първи път така детайлно може да се изследва взаимното влияние между японските, южнокорейските и китайските плакатни изкуства едновременно с някои от най-добрите образци на плакатното изкуство във Франция, Германия, Финландия, Португалия и Канада. Полският плакат по традиция е мощен източник на силни провокации и идеи, като тук трябва да се отделият три корпуса: чисто театралните плакатни творби, свързани със сцената като конкретно изкуство; експресивните плакати, вдъхновени от музиката (класика, джаз и т. н. – имаше няколко такива, благодарение на щедростта на страстния колекционер Кшищов Дидо, части от чиято феноменална колекция присъстват на различните издания на триеналето) и политическите плакати.

Изненадващо силни политически плакати показаха още мексиканските и иранските художници, а също така и колегите им от Косово, Сърбия, Турция, Дания и САЩ. Техният прочит на радикалните социални и политически моменти, граничещи с идеите на фашизма и съвременните форми на тероризъм, неочаквано е изведен не само през силните гледни точки, традиционно поднасяни през драматургията и жалонираната образност на класиците – Шекспир, Гогол, Чехов и Брехт. Този път присъстваха повече авторски находки, симпатично изпълнени в разнообразни стилове: от шокиращи фотографски колажи с ироничната рисунка (или и двете поотделно) до смелите експерименти в графиката, подсилващи разпада на вербалността и тоталната абсурдност. Така балканското присъствие окончателно подсили нивото на фестивала – дотолкова, че този път дори леко се измести равновесният център. В смисъл, че авторите от този географски регион успяха да засенчат и представителите на руския сценичен плакат, който доскоро традиционно беше сред водещите.

Темата за стремителното развитие на политическия плакат с днешна дата е едно от най-важните и за съжаление неизследвани у нас полета на образността. Мощните идеи на политическия театър като явление – много след Брехт и Пискатор, а именно в последните 20-30 години, е изненадващо пренебрегвана и абсолютно недостатъчно изследвана територия на ангажираното театрално мислене, хвърлящо сянка върху най-силните трусове в социалния и политическия живот на динамично развиващите се европейски общества. Да се надяваме при следващите издания на триеналето да бъде отделено самостоятелно място на независимия политически плакат, успоредено със семинари, дискусии или кръгли маси, в които най-сетне да бъде, макар и частично, анализирана тази толкова важна част от изкуството на съвременния (модерен) плакат като коректив на реалността.

Продукцията на българските плакати тази година съвсем не е за пренебрегване, въпреки че като театровед живачното им, сериозно и изключително свободолюбиво творчество този път ме притесни. По-точно ме притесни въпросът, който в театъра си задаваме от години: докога нестандартните идеи на младите плакати са обречени да остават затворени в изложбени зали или да се отпечатват като хербарии по каталозите, вместо да стоят там, където им е мястото – на уличната сцена, рязко отделяйки се от лепенките на поп фолка? Вместо да стоят закачени по фасадите на театралните сгради, претръпнали от всевъзможни посредствени и комерсиални снимков колажи и импотентни опити за авторски плакат, изтъргани от самовлюбени и досадни автореклами, жадуващи най-сетне за истинското плакатно изкуство, което съществува невидимо и скрито за очите на публиката.

С други думи, шестото издание на международното триенале на сценичния плакат поставя един от най-актуалните и болезнени въпроси на съвременността – какво е или точно какво трябва да бъде най-близкото бъдеще на съвременното плакатно изкуство,

случващо се именно в условия на криза и на разпад, когато войната между комерсиалния и концептуалния плакат вече е взела достатъчно жертви сред преките реципиенти на голямото плакатно изкуство.

Публиката (объркана и главозамайана от лепкавите, въртопни рекламни образи, грубо избугали от „СТЕНАТА-СЦЕНА“ (по думите на проф. Божидар Йонов). Вертикалният профил на оригиналния авторски и сценичен плакат дотолкова се е свил, разпокъсал и запълзял на колене, че е вече трудно разпознаваем дори за онези, които имат нужните сетива. Каква ще е съдбата му оттук насетне, дали ще остане под тежкия „домашен арест“ на икономическите условия, в които се намира цялата ни култура – особено в тежката ситуация на сценичните изкуства у нас, в момента подложени на нехаен геноцид от т.нар. реформа – това ще покаже само бъдещето, което впрочем зависи и от самите творци. Единствено събития като триеналето на сценичния плакат внасят малко повече глътки свеж въздух в задушливата атмосфера на изкуство, което насила се прави в условията на мирна война.

Патриция Николова

БОДРА СМЯНА

Какво е общото между плаващите по небето коли, хората тупалки, броеницата от копчета на дистанционен, часовника с котва и морските вълни от музикални ноти? Авторите на тези симпатични фантазии, младите плакати Мая Стайкова, Пламена Дончева и Петър Чучулигов, са ученици на младия Дамян Дамянов, техен преподавател в Академията, асистент на проф. Иван Газдов. През пролетта видяхме оригиналните им творби в пътуващия проект „Каравана на десетте думи“, представящ десетки оригинални плакати на студенти и преподаватели от Академията.

Сега ги виждаме отново, този път в друг контекст, където те явно се чувстват в свои води – плакатите им участват в шестото издание на международното триенале на сценичния плакат. Те са като пътни знаци или компас. Показват точното място, на което се намира българският плакат в момента, и дават ясна представа за развитието му в най-близко бъдеще. И най-вече доказват, че нивото на българския плакат е доста по-добро, отколкото очакваме да е. Срещнахме се с четиримата плакати, за да ги попитаме какво ги мотивира и как оцеляват като автори в условията на криза.

В криза ли е българският плакат?

Дамян: А бил ли е в разцвет преди кризата? В криза е разбирането на театрални режисьори например за това как трябва да изглежда плакатът, иначе казано – лицето на тяхната постановка. В криза е смелостта на клиента да надскочи уж „работещите“ клишета. Колкото до авторите – определено смятам, че има достатъчно имена, чиито творби отхвърлят подобна теза.

Мая: Не мисля, в момента има доста хора, които се изявяват както на български, така и на международни събития, свързани с плакат, също така смятам, че и комерсиалният плакат, както ти го нарече по-горе, търпи своето положително развитие. Гледам оптимистично на развитието на плаката, а може би днес просто съм в добро настроение.

Петър: По-скоро клиентите и част от обществото са в криза.

Пламена: За криза напоследък се говори много, но по-добре да сме оптимисти. Радвам се, че мои колеги и преподаватели организират и участват в различни изложби и събития, където имам чувството, че се появяват все по-интересни плакати.

Каква е тайната на добрия плакат?

Даян: Проста – висок интелект и добро чувство за хумор. А и повече графична култура, вкус не вреди. Ето че безсмислих петгодишното обучение в НХА... (Шегувам се.)

Мая: Да предаде посланието точно и ясно, нито повече, нито по-малко. Постигането на това обаче си остава тайна. (загадъчно се усмихва)

Петър: Да вложиш много мисъл и чувства. Да извлечеш и синтезираш важната информация. Да измислиш подходящия виц, който да е забавен или интригуващ.

Пламена: Да се забавляваш. Когато ти е интересно, се получават нещата.

Занимавате се с плакат, защото...

Даян: Имам нужда да работя неща за чисто удоволствие, неща, в които инвестирам време, а не печеля от тях. И защото концептуалното начало в авторския плакат често води до любопитни резултати.

Мая: Той ме избра и сега не мога да се измъкна.

Петър: Много е приятно да размишляваш върху нещо и да успееш да го представиш синтезирано и стилно. Да направи впечатление на хората и да ги накараш да се замислят и говорят по темата.

Пламена: От малка се занимавам с подобни неща, за това не се виждам по друг начин. Освен това да ти хрумне добър виц е много приятно.

Комерсиалният плакат трябва да се промени...

Даян: ...към това да зачита интелекта на зрителите. Не отричам съществуването на Strictly commercial продукти, които имат за цел да увлекат масовата публика. Стига нещото да е направено с вкус и да не изпада в евтини цинизми, които родната публика в повечето случаи разбира като хумор.

Мая: Той вече се променя.

Петър: Не знам дали е нужно или възможно да се промени. Докато има хора, които правят компромиси с творчеството си, или хора, които нищо не разбират, комерсиалният плакат няма да се промени.

Пламена: Като се повери на специалисти и не се разчита на изтъркани формули.

Проектът, по който работите в момента...

Даян: ...е нещо толкова монументално, че трябва много да се отдалеча от него, за да го оценя истински. Става дума за изложба, която ще напусне познатите граници на определението „плакат“.

Мая: Един плакат на тема „Смъртното наказание не е правосъдие“; струва ми се много интересно, трябва да измисля нещо добро. И дипломната работа, която още си няма тема.

Петър: Правя колажи за собствено удоволствие. Забавлявам се с формите и цветовете, които се получават. Опитвам се да получа отпечатък от потока на информация, който приемам всеки ден.

Пламена: Работя по графичния дизайн на туристически каталог.

Компромисът, който най-често правите...

Даян: Правя го рядко, което все пак е по-често от „никога“. Да се вслушвам в „готовите идеи“ на клиентите.

Мая: Рядко остава време за наистина важни неща, защото винаги има „по-важни“.

Петър: Времето никога не стига. Не успявам даворя пълноценно поради сблъсък с често срещани глупави битови проблеми, които се опитват да превърнат човек в роб на монотонното ежедневие и панелната скака.

Пламена: Засега е с времето.

Вдъхновявате се от...

Даян: Бих казал, че вдъхновението е малко чуждо на този занаят. То е присъщо по-

скоро за живописиста и сродните й изкуства. Концептуалното изкуство и в частност това на плаката разчита повече на дълбоката, аналитична мисъл, отколкото на някакъв импулс. Хубавата музика и литература помагат много, разбира се.

Мая: Разнообразието.

Петър: Вдъхновявам се и се възмуцавам от хората, от човешките недостатъци, придатъци, упадъци. От състоянията и изразите, които виждам и чувам всеки ден. Вдъхновявам се от хората, описани в книгите, от героите, които променят света, от техните мисли и стремежи.

Пламена: Хората, изкуството, живота.

Луксът, който не можете да си позволите?

Даян: Да затворя четириметров акулка в аквариум с формалинов разтвор и да продам така полученото произведение на съвременното изкуство за сума равна на БВП на държава като Северна Корея например...

Мая: Да намалая дневната доза компромиси.

Петър: Да имам собствено ателие. Но в момента работя по въпроса. Надявам се скоро да имам местенце за труд и творчество!

Пламена: Предпочитам да не мисля за ограниченията.

Най-грозният плакат, който сте виждали на улицата?

Даян: Предполагам е бил с някоя много хубава жена от родния т. нар. шоубизнес. Всъщност, парадокси като този са вълнуващи и често срещани. Така или иначе, умението да виждаш се развива с това да се научиш „да не виждаш“, когато не трябва.

Мая: Не конкретизирам, но билбордовете по пътя за морето заслужават внимание.

Петър: Те са хиляди!

Пламена: На улицата няма много за гледане, прави ми впечатление, ако се появи нещо добро.

НАГРАДИТЕ ЗА СЪВРЕМЕННО БЪЛГАРСКО ИЗКУСТВО НА ГАУДЕНЦ РУФ ИЛИ SHORTLIST 2010

На 4 октомври за четвърта поредна година бяха връчени наградите за съвременно българско изкуство „Гауденц Руф“. Шестнайсетте финалисти от тазгодишния „шортлист“ бяха избрани с помощта на обновеното жури на конкурса – Лоран Хеги, директор на Музея за модерно изкуство в Сент Етиен; Франция, Дарко Сенкович, изкуствовед от Цюрих, Швейцария; кураторите Весела Ножарова и д-р Мария Василева, както и художникът Правдолуб Иванов.

Събитието и съпътстващата го изложба от 2007 година насам постепенно се утвърждават като традиционни и придобиват институционално значение. За младите творци наградата „Гауденц Руф“, заедно с „БАЗА“ постепенно се превърнаха в задължително стъпало към утвърждаването им като автори. С това неминуемо растат и изискванията на публиката и участниците в тях, защото наличието на база за сравнение предполага еволюиране в структурата и организацията им. Ето защо феноменът на подобни конкурси е толкова любопитен за българската арт сцена и повдига ред въпроси като например: доколко тези селекции представят някакви тенденции; как би могло такъв брой нееднородни произведения да бъдат подредени в залата така, че да звучат добре, или е достатъчно, че ги обединява само конкурсът?

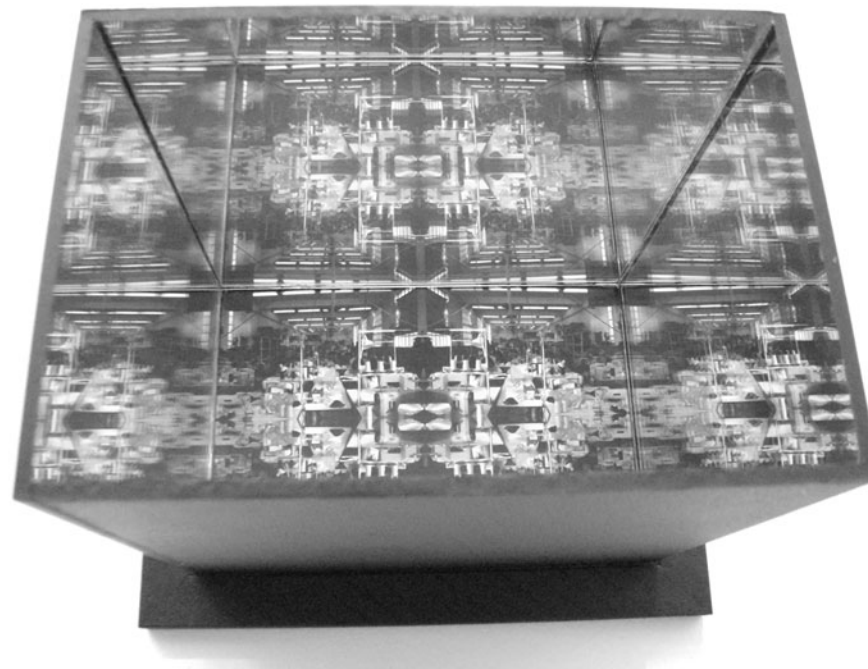
Когато едно събитие, като наградите „Гауденц Руф“ се е състояло вече четири поред-

Гълъб Гълъбов *Closed*, 2009

ни години, можем спокойно да говорим за тенденции и изводи. Един от тях, който обикновеният зрител, следящ отблизо културния ни живот, може да си направи, е доколко тези номинации и съответно наградите стават лесно предвидими. Но нека първо надникнем в изложбата SHORTLIST 2010, подредена в галерия „Райко Алексиев“.

Тази година за утвърден автор журито номинира Гълъб Гълъбов, София; Даниела Костова, Ню Йорк; Иван Костолов, Пловдив; Владимир Митрев, София/Берлин; Десислава Морозова, София; Иван Мудов, София; Орлин Неделчев, Варна; Симеон Симеонов, София; Валентин Стефанов и Нина Ковачева, София/Париж; Симеон Стоилов, София. Наградата е присъдена на Иван Мудов, който е добре познат в българските и международните арт среди. В изложбата той показва два проекта. Единият е „Румънски номер“, който експозиционно е представен като звукова инсталация с 5 колони и счупени монети от 1 лев. В текста към проекта Мудов обяснява какво е „румънски трик“ – монета от 1 лев се разчупва на съставните ѝ части, а тайната как става това се разкрива на този, който заплати определената сума. В изложбата е представен само звука от пърформанса, а ако някой иска да разбере „тайната“, трябва да се свърже с автора. Събраните средства отиват за закупуването на произведения на изкуството, с които Мудов ще създаде собствена колекция. Абсурдността на тази идея всъщност олицетворява и дори осмива реалната ситуация, в която е поставено българското изкуство в отношенията му с частните колекционери.

Номинациите за млад автор тази година са Стела Василева, София; Велизар Димчев, Пловдив; Калоян Илиев-Кокимото, Варна; Кристина Иробалиева, София/Женева;

Стела Василева – *„Шивачки“*, 2010

Луиза Марган, София/Виена; Петър Минчев, Варна. Журито се спря на Стела Василева, която в началото на тази година дебютира със своята изложба „Формално“ в рамките на платформата „Място за срещи“ в галерия „Васка Емануилова“, в която авторката съвсем „формално“ третира темата за труда. В селекцията на Гауденц Руф тя участва с две произведения от самостоятелната си изложба – „Шивачки“ и видеото „Равномерно“, както и със серията рисунки „Слонът и неговите приятели“.

Това, което може да се каже накратко за тазгодишния SHORTLIST, е по-осезаемото присъствие на живописата, която се нарежда рамо до рамо със станалите вече традиционни за съвременното изкуство инсталации, обекти, видеа и т. н. Към нея се ориентират Кристина Иробалиева и Петър Минчев от младите автори и Гълъб Гълъбов и Иван Костолов от утвърдените. Друго, което неизбежно прави впечатление, ако сравним тази селекция с миналогодишната, е разнообразието на темите, към които се обръщат авторите. Докато повечето от работите в SHORTLIST 2009 можеха дори да бъдат групирани по теми и да очертават определени тенденции, тези от 2010 звучат всяка сама за себе си. Доколко тази характеристика на изложбата носи положителен или отрицателен знак е въпрос на това дали разглеждаме изложбата като извадка от изкуството днес, или сама за себе си. В първия случай разнообразието е добре дошло, а във втория – може да бъде сериозна пречка.

При организирането на подобен тип конкурси в България няма как да не се стигне до проблема, който аз по-горе нарекох „лесна предвидимост на номинираните и наградените“. „Фаворизирането“ на автори от определени куратори с почти „институционално“ значение е основна характеристика на българското съвременно изкуство, а присъствието им в журитата на конкурсите елиминира окончателно елемента на изненадата в тях.

Монетата винаги има две страни – това може да бъде както мотивация за младите творци да принадлежат към тази „фаворизирана общност“, така и може да доведе до демотивация и обезверяване на тези, които са „извън“, и до своеобразно унифициране на другите, които са вече „вътре“.

Въпреки това, всичко остава въпрос на личен избор.

Румена Георгиева

Калоян Илиев-Кокимото – „Добре дошли в новия световен ред!“, 2010

ИЗЛОЖБА НА ЕКАТЕРИНА ГЕЦОВА В ГАЛЕРИЯ „АРОСИТА“

Това, което със сигурност може да се каже, е, че Екатерина Гецова е запленила от стъклото, но не е в негов плен. През годините работата тя се опитва да подчинява, а не да следва материала. Същото се отнася и до идеите. Традиционните форми, обекти и мотиви не я задоволяват. Желанието е да се излезе от познатото, да се разчупи рамката, да се търсят нови възможности и приложения на стъклената маса.

Новите ѝ работи са различни и технологично, и концептуално. Декоративното начало заема много по-скромно място. На преден план е идеята, а стъклото е „дрехата“, която я облича. Торсове, глави, утилитарни предмети или двуизмерни разкази – Екатерина Гецова отваря нова страница по отношение на възприемането както на стъклото, така и на околния свят.

Главата и торсът са класически скулптурни жанрове. Какво обаче се случва, когато те са прозрачни? Целият свят влиза в тях и целият свят може да се види през тях. Крехкостта на тленното става още по-осезаема. Тялото се разтваря в заобикалящата среда и съответно във вечността. Процесът на това преливане започва още по-отдалеч – неслучайно по лицата „пълзят“ животни и растения, но и букви и цифри – дивият и опитоменият живот се срещат и пресичат. Ефирността и лекотата на стъклото също като че ли нарочно са „приземени“ с фабрични метални стойки, болтове, гайки, спирали. Често те имат конструктивно значение, но и като че ли емоционално промушват стъклото и неговата извънвременна поетичност, за да го приближат до нас, да го вкарат в орбитата на живия живот. Небрежно захвърлените дънки, запазили следата на тялото, са още един жест и препратка към преходността.

Сред новите работи на Екатерина Гецова има няколко релефа, създадени като че ли от случайно намерени счупени стъкла. Макар и на парчета, те също разказват истории, но образът ту се „събира“, ту се „разпада“. Животът се появява и разпилява в едно особено безверие, което като че ли само стъклото може да отрази.

Мария Василева

Екатерина Гецова – пластика от стъкло

СТЕНАТА С МНОГО ЛИЦА

На 1 октомври 2010 г. официално се откри стенописната композиция „Любов и омраза“ по идея на проф. Олег Гочев. Разположена е в централното фоайе на Нов български университет, 2 етаж, в Корпус 1, и е с размер 3 x 4 м. Това произведение е особено специфично като присъствие по отношение на отворена комуникация, контекстуалност и интерактивност. Навярно точно това дава основание на Олег Гочев да определи реализацията на своя кураторски проект като стенописна инсталация.

„Любов и омраза“ е универсална, наднационална, общочовешка тема, съвместила един вечен антагонизъм. С идеята и осъществяването на подобен род произведение Олег Гочев заявява позиция, като тълкува тези емоционални антиподи в контекста на нашето време и през призмата на много и различни хора.

Стенописната инсталация съвместява образ и звук, емоция и рационална конструктивност и така не само разтваря границите на стенно-монументалните изкуства, но при-

Олег Гочев

общава и приближава тази художествена дейност до динамиката на съвременните медии, ориентирани към вмешателството на публиката, към активното присъствие и съпричастие на зрителя. Тази стенна инсталация се състои от 20 модула, които представляват двустранни композиции, посветени съответно на любовта и омразата. Модулите имат три възможности: да сменят местата си върху стената, да се въртят около центъра си, да се обръщат, тъй като са двустранно изписани. Всеки един модул е от отделен автор. Авторите са различни по народност, професионална квалификация, умения, възраст и пол. Тази разнородност е напълно съзвучна с наглед еkleктичната структура на произведението. Тази еkleктика е вътрешно присъща на композицията – тя се търси умишлено и се изисква от същността на творбата. Модулността и мобилността отпращат към нагласата на постмодернизма и към накъсаната, присъща за него история на малките наративи. Именно фрагментарната структура предопределя и активния диалог. Оттук произтича както вътрешна динамика, заложена в опцията за преразпределение на отделните модули, така и външна динамика, която се отнася до комуникацията със зрителя, до неговото пряко вмешателство в средата.

Олег Гочев уместно определя произведението като „международна, колективна, мобилна, мултимедийна, модулна, интерактивна и реверсивна стенна инсталация“. В този ред на мисли, то съдържа и в същото време проблематизира присъщите за стенописната художествена дейност особености, като ги актуализира и преразглежда. Оспорва се идеята за изначалната застиналоост и трайност, свързана с априорната и константна зависимост на произведението на стенната живопис от архитектурата. Акцентът във взаимодействието с публика и среда е изнесен по посока на мобилност. Тя може да се долови във връзката с архитектурата, в смисловата и пространствено-пластична комуникация. Контактът е уплътнен и на ниво звук. Става въпрос за жив, материален звук, който се произвежда в процеса на самия контакт автор-творба. Всеки фрагмент има не само свой собствен уникален звук, но и озвучава всеки акт на промяна.

Така творбата „се чува“, известявайки акта на сътворчество, а присъствието ѝ обогатява и най-вече моделира средата.

„Любов и омраза“ е мобилно стенно-монументално произведение, което има начало, но няма край. Ако го сродим с принципите на комбинаториката, той има безкрай решения и в този смисъл има безброй присъствия и безброй лица. Творбата е многолика като авторско присъствие, като пластически говор, като колорит, като творческа идентичност, като човешка емоция и като заявка за постоянна промяна.

В реализирането на стенната инсталация участват 20 автори, от които четирима са преподаватели – доц. Конг Хо (Питсбъргския университет в Брадфорд, САЩ), проф. Олег Гочев (Национална художествена академия), Станимир Божилов (Нов български университет) и доц. Борис Желев (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“), както и 16 студенти, от които 12 са от програма „Пластични изкуства“ на Нов български университет – Радослава Станчева, Венета Минчева, Вероника Генчева, Надежда Димчева, Виктория Ефтимова, Ваня Сулева, Елиза Цветанова, Александра Коцева, Цветослава Кунова, Станислава Митова, Ана Балева и Симеон Симеонов, трима от специалност „Стенопис“ във Великотърновския университет – Невена Лефтерова, Велина Сталева, Весела Петрова и Адриана Хранова от специалност „Стенопис“ в Националната художествена академия в София.

Инсталацията е реализирана със средствата на Централния фонд за стратегическо развитие и Факултета за базово образование на НБУ, както и със спонсорството на верига магазини „Кобалт“ с материали Schmincke (Германия).

Даниела Чулова-Маркова

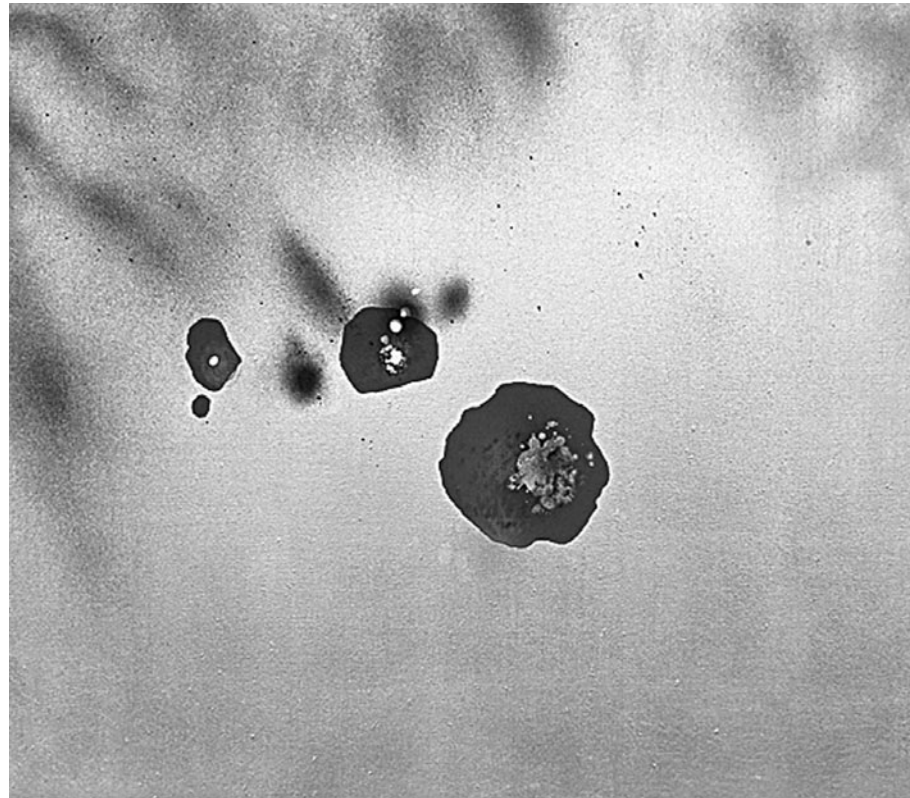
ДУНАВСКИ КОЛОРИТ

Съвместна изложба на български и румънски художници
в гр. Калафат, Румъния, юли-август 2010

В условията на общоевропейска интеграция връзките между българското и румънското изобразително изкуство се явяват естествено продължение на поддържаните от десетилетия топли отношения на добросъседско сътрудничество и активен културен диалог. Днешната историческа действителност открива пред съвременния художник нови пространствени измерения и творчески предизвикателства.

Представители на различни течения представят пред широката публика индивидуални концепции и иновативни живописни техники.

Идеята за съвместно представяне на творби от български и румънски художници сама по себе си вече е решителна крачка напред по пътя към прекриване на културните бариери между двата крайдунавски народа. Един такъв амбициозен кураторски проект намира своята успешна реализация с откриването обща изложба-живопис на членове на Представителството на Съюза на българските художници в гр. Лом и техните румънски колеги в

Макове

сградата на Музея на изкуствата в Калафат, Румъния, от 16 юли 2010 г. Настоящата инициатива е организирана с активното съдействие и финансовата подкрепа на Община Лом и на Съюза на българските художници в София. Събитието беше почетено от кмета на Община Лом г-жа Пенка Пенкова и г-н Мирча Гуца – кмет на гр. Калафат. Присъстваха също гости и изкуствоведи от Музея на изкуствата в гр. Крайова. Сред участниците в изложбата бяха проф. Стефан Алтъков, доц. Бисера Вълева, Иван Манойлов, Веселин Замфиров, Виолета Иванова, Даниела Константинова, Йордан Йорданов, Йордан Каменов, Лаура Димитрова, Огнян Боянов, Петко Петков, Райна Димитрова, Ралица Георгиева, Румяна Александрова и Светлин Софрониев. Старите аристократични стени на музейните зали събират под един покрив изкуството на художници от различни поколения, образование и националност. Двата крайдунавски града взаимно споделят общи културни традиции и художествен опит, в който модерните изразни средства и неконвенционалните форми не влизат в противоречие с традиционните изобразителни похвати.

В продължение на своята вече 10-годишна история Представителството на Съюза на българските художници в гр. Лом съумява да осъществи поредица от контакти с колеги от градовете Плоещ (Румъния), Тузла (Босна и Херцеговина), Херцберг (Германия) и Велес (Македония). Проявената старание и постоянство от страна на нашите творци през тези години завърши с откриването на няколко съвместни изложби с международно участие, а настоящата художествена изява на румънска земя е поредното свидетелство за професионалните качества и духовния потенциал на художниците ни. За развитието на българо-румънските отношения в културно-исторически план се откриват нови възможности за съвместни творчески проекти и ползотворно добросъседско сътрудничество.

Румяна Александрова

МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ НА СЪГЛОТО СОФИЯ 2010

„Склада“, галерия „Аросита“, галерия „Витра“,

Национална гимназия за приложни изкуства „Св. Лука“, 14.10. – 31.10.2010

На 14 октомври в София се откри първи по рода си за България фестивал за художествено стъкло. Той беше организиран от The fridge, галерия „Аросита“ и художникът Лъчезар Дочев и продължи до края на месец октомври с програма от изложби, лекции и демонстрации.

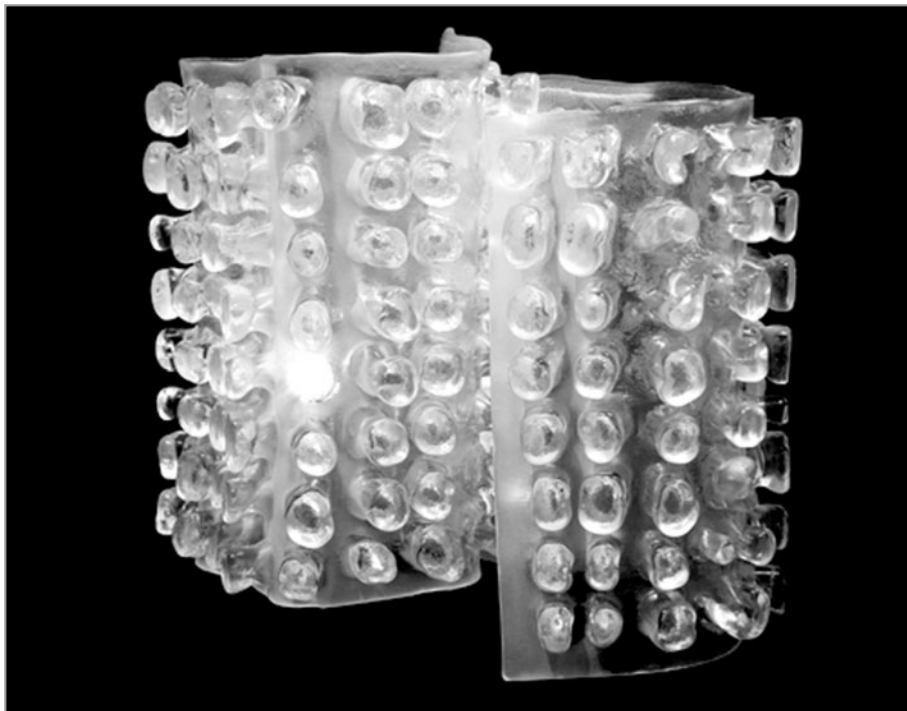
В рамките на събитието бяха включени 19 чуждестранни и 16 български автори, чиито работи бяха представени в изложби в галерия „Аросита“ (от 18 октомври) и галерия „Витра“ (от 20 октомври). Различни лекции, демонстрации и презентации бяха част от фестивала.

Официалното откриване бе в Склада и представи участниците художници и програмата. Основната цел на фестивала бе да покаже както пред специализираната, така и пред широката публика, работата с материала на стъклото, която днес намира приложение в сфери от дизайна и архитектурата до изящните изкуства. Въпреки широката си приложимост обаче стъклото е малко познат материал за работа у нас и още по-малко наложен като самостоятелен художествен продукт. Събитието се стреми да запълни тази празнина в познанието на публиката за стъклото, като същевременно се насочва към това да активира в сферата за работа ученици и студенти от художествените училища в страната. Затова партньор на фестивала е Националната гимназия за приложни изкуства „Св. Лука“, където се проведеха повечето лекции и демонстрации. Освен всичко останало те ще послужат за база за създаване на специализирана паралелка по стъкло в гимназията.

Стъклото е материал, който има широка сфера на приложимост, то е и специфична

материя за създаване на художествени произведения. Постепенно развиващата се от 60-те години насам практика за създаване на разнообразни скулптурни форми и композиции, в които художниците се занимават не само с фигуративността, но и с цвета, светлината и формата и които са самостоятелни произведения, е това, което днес се разбира като занимание с художествено стъкло. Необходимостта от прецизност и креативност на технологията с един толкова деликатен и сложен материал превръщат произведенията от стъкло в редки и интересни обекти, в които гладкостта и очертанията на формата, цветът и светлината са това, с което художниците най-вече работят.

Във фестивала бяха включени работи на автори от Великобритания, Франция, Полша,

Анда Мункевич – пластика от стъкло

Люксембург, Литва, Латвия, Естония и др., които се различаваха в посоките на интерпретация и работа с материала. Те показаха както по-абстрактни композиции, така и по-фигуративни творби, занимаващи се с разширяване на възможностите на формата в условията на конкретно пространство.

От българските автори в събитието участваха различни поколения художници като Лъчезар Дочев, Константин Вълчев, Екатерина Гецова, Таня Манчева и др., както и младите художници Наталия Тодорова и Ивана Ненчева (The fridge).

Събитието бе организирано с помощта и подкрепата на фондация „Америка за България“ и програма „Култура“ на Столична Община.

Д-Р ГАТЕВ

През месец октомври в галерия „Зенит“, в София, се откри изложба на д-р Гатев. Изложбата бе допълнена от каталог с уводен текст от Руен Руенов.

Самата проява представляваше нещо като ретроспекция на художествената дейност на доктора от последните петнайсетина години. Като заключение в текста си към каталога Руен Руенов обобщава, че по оригиналност и смелост неговите произведения (на д-р Гатев) със сигурност са между най-доброто през този (последните петнайсет години) особено динамичен период. Тъй като текстът на Руен Руенов е точен и аналитичен и самият каталог придобива стойност не по-малка от ретроспекцията. Всъщност без текста акциите на доктора художник едва ли биха могли да бъдат разчетени. Изкуствоведският анализ ни връща към фактология, която сме позабравили, и ни насочва към аналогии, които сме пропуснали. Връзките на д-р Гатев с различни съвременни художници, неговите социални позиции, проявите му у нас и в чужбина ни насочват както към личното творчество, така и към някои надличностни процеси. В крайна сметка текстът ни отправя и към една категория в съвременното ни изкуство, която се определя чрез силата на иронията, хумора и критичността и която обобщава в себе си цяла група художници. Вероятно с подобна самокритичност д-р Гатев е публикувал в каталога само две свои документални снимки, но за сметка на това с видни куратори на съвременното изкуство. Става дума за 1998/99 година, когато е и зенитът на д-р Гатев, подчертан сега в изложбата както в галерия „Зенит“, така и в зенитния текст на Руен Руенов.

Неволно си поставяме въпроса какво представлява дейността на д-р Гатев, дали тя представлява феномен, или един вид неизживяно детство на модернизма в постмодерен вариант. Склонни сме да вярваме най-вече на изкуствоведската мисъл и особено на един от основните ѝ патоси, изразен чрез фразата „Какво е изкуство в съвременните условия и живот и как трябва да се задава този въпрос в тези условия?“

Димитър Грозданов

Д-р Гатев – „Моторни двигатели с регионално предназначение“

ВЕЛИКДЕН Е, изложба на Надежда Кутева в галерия „Българи“

Изкуството на Надежда Кутева е образец за постоянство в търсенето на собствен художествен стил – упорито и настойчиво. Извън модерните тенденции на времето, но съвременна по своему, художничката успя да намери пластичен еквивалент на ритъма на българското хоро, кукерските игри и празничните ритуали. Подчертавам празнични, защото Надежда Кутева не се поддаде на преживените през годините катаклизми, на песимистичните настроения и на nihilизма. Закърмена с любов към културните традиции, наслоени по нашите земи, и особено към наследството на фолклора и неговата битова обредност, тя създаде своите живи, ярки като колорит и ритмични като народната песен платна. В тях тя не подмина наследството на траките, завладяна от стъписващия със своето съвършенство ритъм в гробницата в Свещари, като прехвърли мост между вътрешната увереност на кариатидите и мащабните женски фигури на селски девойки.

В изложбата „Великден е“ в галерия „Българи“ художничката е вдъхновена от несებърските и софийски църкви и от градините на двореца в Балчик. В предишните ѝ творби вибриращите в контраста цветни петна бяха основният пластичен похват, и сега те се долавят в цветните картини от Балчик, докато в цикъла с притихналите безлюдни църковни интериори, чакащи своите вярващи преди Великден, Надежда Кутева ни се разкрива в нова светлина – тази на монохромната, деликатно преливаща тон в тон цветова гама. Тя най-точно предразполага към размисъл, равносметка, причестяване и възвисяване преди Великден. Неслучайно избраните интериори, откъси от стенописи и персонажи са свързани с темата на Всеопрощаването и Любовта. На фона на тази светла и празнична живопис, природните отрязъци от парка резерват в Балчик със своята опияняваща цветност, действат като контрапункт, като един паралелен свят, който съществува извън нашето ежедневие и ни зове да не го забравяме, докато той не ни се е изплъзнал безвъзвратно и докато все още не сме изгубили докрай сетивата си за него.

С изложбата си в галерия „Българи“ Надежда Кутева за пореден път утвърждава своята позиция в българското изкуство, отвоювана чрез последователност и борбеност – позиция, която е трайно свързана с българската традиция, с нейните християнски празници и обредност.

Аксиния Джурова

НОСТАЛГИЯ ПО ЦЯЛОТО като ПЪЗЕЛ ОТ СБЪДНАТИ ЖЕЛАНИЯ

галерия-книжарница София Прес, 25.10. – 12.11.

Андрей Даниел отново мисли на глас. И ни напомня за една актуална ситуация, в която хаосът е ред, а редът е хаос. Ситуация, в която той майсторски стопира мига, за да отрази едно свое копнене. И не само свое... Копнежът е вътрешно присъща необходимост на човека. А когато става дума за творец, това важи с пълна сила.

След успешната си и провокативна изложба през април в галерия „Ракурси“, сега в галерия-книжарница София Прес с изложбата си „Носталгия по цялото“, Андрей Даниел води зрителя из пределите на личните емоционално-пластични прозрения.

Човечеството в последно време е ориентирано разрушително, динамично и донякъде апокалиптично. Хората бързат да избягат от себе си, от миналото си, от настоящето, от страховете и мислите си... Така се получава хаос и фрагментарна дезориентираност, в която става все по-трудно всеки от нас да погледне в себе си, да оцени и да усети мигове, мечтите и копнежите си, които обозначават и осмислят вътрешния свят на личността.

Андрей Даниел успява да накара зрителите на изложбата да осмислят три неща: спо-

мена, възможността да подарят един миг и мечтата да го споделят. Той предава всички тези своеобразни „уроци“ живо, емоционално и най-вече много лично.

Тази изложба ми звучи като колоритна изповед. Тя носи духа на своя създател, споделя изживени истории и излъчва експресия, жизненост и особено спокойствие. В платната си художникът разказва за своите спомени, спрени мигове и споделени мечти. Следите им можем да „прочетем“ в натюрмортите, които носят скрито под повърхността очакване, в морските пейзажи с топъл привкус на незабравима емоция, в закачливия и лично декодиран поглед към „Падането на Икар“ на Брьогел.

И какво се случва в крайна сметка? За Андрей Даниел важно остава търсенето. Той търси, като непрестанно намира себе си. Конфигурира в съзнанието си фрагменти от събития, преживявания и идентичности, за да постигне цялото. А „цялото“ за него означава хармонично съжителство между спомените и мечтите в хаотичния контекст на постмодерната действителност.

Даниела Чулова-Маркова

Андрей Даниел, – „Необяснимият смисъл на причинно следствените действия“, детайл

СЪНИЩА И МЕЧТИ В „1908“

В средата на месец октомври в сравнително новата за столичното културно пространство галерия за съвременно изкуство „1908“, беше открита самостоятелната изложба на Пенка Минчева, озаглавена „Сънища“. 1908 е годината, в която е основана фирмата на първия български индустриален печатар Стефан Минков Стайков, построил сградата на „Ангел Кънчев“ 1, където сега се намира галерията.

Още при първия поглед отвън зрителят е изкушен да влезе и да разгледа изложбата. Това до голяма степен се дължи на обръщане на усещането за интериор-екстериор. През витрината във вътрешното, донякъде интимно пространство на залата, първо погледът бива привлечен от въже с опънати на него чаршафи, което поражда асоциации за чист въздух, слънце и простряно за сушене в заден двор пране. Това усещане се подсилва от експонираното към улицата видео „Въздух/Air“, където се ветреят ефирни материи, но по-

Пенка Минчева Pillow-case

казани в черно и бяло, основните цветове за цялата изложба. При влизането вътре и при по-близко вглеждане установяваме, че спалното бельо далеч не е просто бяла материя, която е простряна да се „суши“ върху въжето. Тя е семантично натоварена, утежнена от многобройните ръчно поставени печати, представляващи думите „my mind“ (моето съзнание, ум), които я обрамчват в долния ѝ край. Множеството карфици, които пробождат кръглата дупка в един малък горен чаршаф, засилват усещането за болезненост. Те са основен смислов елемент и в няколкото фотоса, показващи заснети нагънати текстилни материи. Самите снимки са промушени от остриетата на иглите, като се създава илюзията, че всъщност това се случва с материите, заснети върху тях.

Важна част от изложбата заемат автопортретите. Печатът с „my mind“ служи и за изграждането на няколко образа, в които разпознаваме авторката, като акцентът пада върху различни състояния на духа, но по-скоро в миньорната гама на усещанията. Една от най-въздействащите работи в експозицията, която също представлява автопортрет, е видеото, озаглавено „Заспиване/ Falling Asleep“. В него периодично се сменя визията на спокойно спящото лице с рязкото, дори невротично отваряне и премигване на очите. Усещането за тревожно събуждане е подсилено от загадъчната и тревожна музика.

Единствено представените на второто ниво на галерията голямоформатни принтове с нищо не допринасят за качеството на експозицията. Създава се впечатлението, че те не са самостоятелни произведения, а само дигитални копия на вече съществуващи оригинали. Присъствието на тези принтове в изложбата би могло да бъде разглеждано само като част от желанието на авторката да експериментира с различни техники и похвати, за да открие, според думите ѝ „нива на чувствителност на материята и представите за нея“.

Изложбата „Сънища“ на Пенка Минчева ни предлага интригуващ поглед към нейния вътрешния свят и лични преживявания, изразени със средствата на съвременния визуален език. Тези качества правят експозицията да изпълне сред множеството културни събития, случващи се през последните месеци.

Стефания Янакиева

ИЗЛОЖБА „ЛИКА И ГЕНКО“

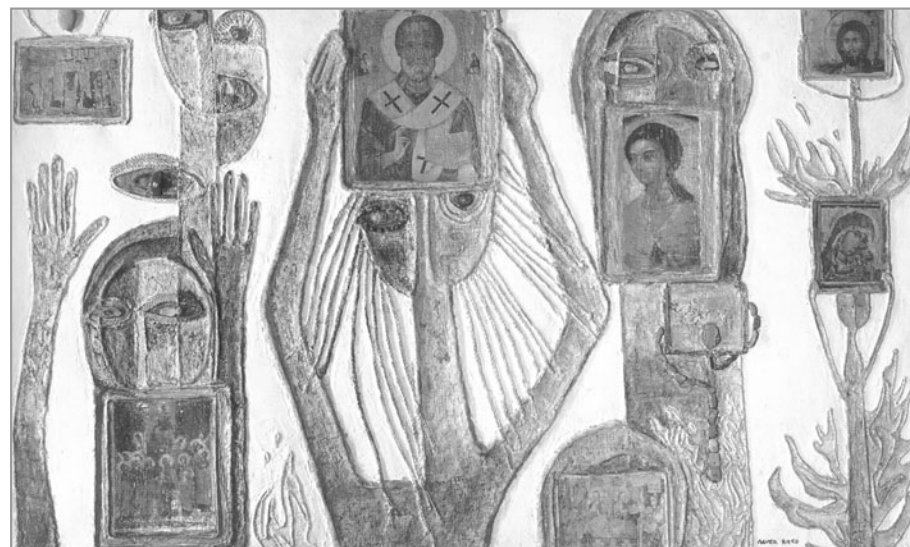
Двама забележителни художници, несравними за времето си, взривиха публиката на СГХГ. Една впечатляваща изложба провокира интереса на културната общественост. Кураторът Красимир Илиев събра под покрива на галерията творби на напълно различните като живописване и характери автори – Лика Янко (1928–2001) и Генко Генков (1923–2006), свързващи ги единствено времето, в което са живели и свободния им дух. Необяснимо е сходството между тях. Не очаквах, че тази съвместна изложба, на тези титани на съвременното българско изкуство ще остави толкова дълбока следа в съзнанието ми, която е трудно да опиша. В изкуството за кратко ги свързва началото на творческия им път. През 50-те години на миналия век, след като са завършили Художествената академия, са отдадени основно на пейзажния жанр, в който освобождават цвета от тогавашния канон на социалистическия реализъм. Единият рисува из околностите на София, другият е вдъхновен от величието на Родопите.

През 60-те години смело тръгват в крайно различни посоки на живописване. Генко се отдава на познатата ни цветна експресивност, а Лика на белите платна, на линейната живопис, на колажа. Генко рисува абстрактни пейзажи, портрети и голи тела, а Лика се увлича по митичното, по космоса, по нейните видения, по християнската иконография. В изложбата ще проследим именно тази развързка при двамата автори.

Лика Янко я помним като тиха, спокойна, нежна, по детски чиста като душевност лич-

Генко Генков

Лица Янко

ност, такава, каквото е и изкуството ѝ, а Генко до края си остана вечния бунтар, непокорен, ругаещ и бохем. През 60-те години Лица е отхвърлена от тоталитарната власт, защото е различна от каноните на социалистическата живопис. Закрита е преждевременно първата ѝ изложба, но тя кротко и тихо понася съдбата си и затваряйки се в себе си, още повече се отдава на изкуството. През 70-те години нейни клиенти са основно чужди посланици и колекционери. Рисува години наред, без да показва творбите си. Следващата ѝ изява в изложба по покана на СБХ е едва през 1981 г. През това време Генко участва в общи изложби, хулиганства, непокорен е към системата и обикаляйки улиците на София, често продава картини само за бутилка вино. Неведнъж лежи в Белене, но това не го примирява. Няма да пиша досадни анализи за творчеството на двамата уникални художници. За тях в последните години се изписа много. Аз харесвам Лица, защото нейните платна излъчват спокойствие, символика, изживяна тиха емоция. Винаги ме е впечатлявала със своята уникална идентичност. Не познавам друг автор, който да твори с толкова много изразни средства. Сплетени въженца, мъниста, камъчета, мрежи и всякакви други подобни приложения са вплетени във фигури, риби и животни, показвайки символика, близка до християнската иконография и която е отражение на чувствителността и вътрешния мир на Лица. Генко е експресивен, той замахва смело с четката, наслоява боите, дълбае с шпаклата, обича ярките, силните тонове, отговарящи на непокорния му характер. Именно тези два различни свята на идентичност, на борещи се духове обединява в едно изложбата. Спокойствието, лъхащо от картините на Лица, и силата на експресивността в изкуството и характера на Генко. „За мен те са двама хора, които си приличат по това, че носят божественото в себе си и вървят към божественото – всеки по свой начин, но заедно като че ли доказват възможността на такъв вървеж.“ – споделя кураторът Красимир Илиев.

Вижте тази изложба, заслужава си!

Анна Кръстева

**ПРОГРАМА
СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ
МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ 2010 ГОДИНА,
УЛ. „ШИПКА“ 6**

VI Международно триенале на графиката етаж 1, 2, 3, 4,
7.XII.2010 – 25.I. 2011, откриване 18 ч.

**ИЗЛОЖБЕНА ЗАЛА „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“
УЛ. „РАКОВСКИ“ 125**

Павел Койчев 3 – 15.XII., откриване 18 ч.

Част от VI Международното триенале на графиката –
Ретроспективна изложба на Стефан Марков откриване, 18 ч. 17.XII.

ГАЛЕРИЯ „ИНДУСТРИАЛНА“, УЛ. „ИНДУСТРИАЛНА“ 11
„Видимо-Невидимо“ – „Йонов и &“ 15 – 30.XII., откриване 18 ч.

ГАЛЕРИЯ-КНИЖАРНИЦА СОФИЯ ПРЕС, УЛ. „СЛАВЯНСКА“ 29

Маргарита Иванова, Спас Киричев 1 – 15.XII., откриване 18 ч.
Елена Атанасова, 80 години 16. XII.2010 – 10.I. 2011, откриване 18 ч.

АРТ ГАЛЕРИЯ НДК

Фестивал на съвременната керамика 3 – 15.XII., откриване 18 ч.

**ПРОГРАМА НА VI МЕЖДУНАРОДНО ТРИЕНАЛЕ НА ГРАФИЧНИТЕ
ИЗКУСТВА – СОФИЯ 2010/2011**

Галерия на СБХ, ул. „Шипка“ 6, I, II, III и IV ет.

7.XII.2010 – 15.I. 2011, откриване: 7 декември (вторник)

ГАЛЕРИЯ „СЕЗОНИ“, УЛ. „КРАКРА“ 2

Сборна изложба „ГРАФИКА МАЛЪК ФОРМАТ“

30.XI.2010 – 15.I.2011, откриване: 30 ноември (вторник), 18 ч.

ГАЛЕРИЯ „1908“, УЛ. „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“ 1

сборна колекция – **БИБЛИОФИЛСКИ КНИГИ С АВТОРСКИ ГРАФИКИ**
2 – 15.XII.2010, откриване: 2 декември 2010 (четвъртък), 18 ч.

ГАЛЕРИЯ МИСИЯ,

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ НА Р БЪЛГАРИЯ
УЛ. „АЛЕКСАНДЪР ЖЕНДОВ“ 2

Избрана колекция от международното биенале
на графиката Истанбул

1 – 10.XII.2010, откриване: 1 декември (сряда), 18 ч.

ГАЛЕРИЯ „СРЕДЕЦ“,

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА НА Р БЪЛГАРИЯ
Сборна изложба „Съвременна китайска графика“

6 – 21.XII.2010

откриване: 6 декември (понеделник); 18 ч.

ГАЛЕРИЯ „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“

УЛ. „Г. С. РАКОВСКИ“ 125

17.XII.2010 – 15.I.2011

откриване: 17 декември (петък), 18 ч.

Ретроспективна юбилейна изложба на Стефан Марков

ГАЛЕРИЯ АКАДЕМИЯ,

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

УЛ. „ШИПКА“ 1

Международен проект на „Графичен колектив“ – Белград

& лекции и демонстрации

10.XII.2010 – 25.I.2011

откриване: 10 януари 2011, 18 ч.

На 18 ноември в Ямбол, в галерията на Областната управа, бе открита юбилейна изложба на **Цветан Казанджиев** по повод 50 годишния му юбилей – изложбата бе открита от Симеон Стоилов.

Маргарита Иванова и Спас Киричев откриха съвместна изложба „Богове и богини“ от 14 октомври в галерия „Актив Арт“, Варна – керамични пана и скулптура.

На 21 октомври **Господин Цветков** откри самостоятелна живописна изложба в галерия „Арт Форум – Пазарджик“.

Галерията за бижута на бул. „В. Левски“ 89 представи изложбата „Естествено“ на **Невелина Янакиева**. Изложбата се състои от 8 пластики в стъкло.

Симбиозата между камък и стъкло и играта между крехкото и вечното се отнасят символично към човека като чувствителност и камъка като вечност. Прозрачността на материята с ажурните прозорци в композицията излъчват една чистота и нежно присъствие в пространството.

От 1 до 4 октомври в Атина се проведе 12 конгрес на AIMC (International Association of Contemporary Mosaicist). На него бе из-

бран новият управителен съвет с председател Манфред Хьон. Присъстваха 180 делегати. Изнесени бяха доклади и се проведоха дискусии в областта на мозайката, консервацията и реставрацията и археологията. На проявата се представи **проф. Илия Илиев** с „Моят път в изкуството на мозайката“. 13-ият конгрес на AIMC ще се проведе в Кипър.

На 3 септември Българският културен институт в Париж откри новия културен сезон с изложбата на **проф. Станислав Памукчиев** „Митографии“.

След близо десетгодишно отсъствие от парижките галерии проф. Станислав Памукчиев представи пред френската публика цикъл рисунки, създадени през 2009 г. и вдъхновени от едноименната стихосбирка на българския поет Борис Христов. „Митографии“ са рисунки върху ръчно направена хартия, с деликатна намеса на акварел, стрити пигменти, въглен и пепел.

Цикълът „Митографии“ е бил представен през 2009 г. в културен център „The Spuria Home, Chapel Hill“ в САЩ и в галерия „De Queeste“ в Холандия.

По време на изложбата бе представен документалният филм за художника – „Преминаване“.

ИЗЛОЖБАТА НА ДРАГАН НЕМЦОВ (ДРАГО) „ЗА ВОДАТА“

Драган Немцов представи в Пловдив (2 – 15 ноември 2010 г.) десетата си индивидуална изложба „За водата“ в Балабановата къща, под патронажа на „Сороптимист“ клуб Старинен Пловдив и ОИ Старинен Пловдив.

Изложбата е организирана под знака на определено тематично мото – Водата. Причината това слово да бъде изписано с голяма буква далеч не е случайна. Реч иде за нещо фундаментално, основополагащо, от което, в най-буквалния смисъл на думата, зависи животът на Земята и на човека. Водата е и субстанция, и един от първоелементите в древната натурфилософия, и средство за „очистване“, и природна стихия, и среда, и много, много други неща.

Каква по-благодарна тема за художника!

Авторът организира експозицията посредством няколко цикъла творби, които са групирани около основната тема. Неизчерпаемата и неизменно свежа творческа фантазия на художника, комбинираща най-разнородни на пръв поглед образни елементи и мотиви – лица, фигури, представители на флората и фауната, подкрепена от впечатляваща ерудиция, нито за миг не изоставя основната нишка, спояваща тези разнообразни „образни редове“. По този начин Водата се превръща в универсален символ, първообраз или в главен фокус на картините, независимо от конкретния повод, източника на преживяване, инспирацията или отправната точка, имащи отношение към тяхното сътворяване.

Така ние, зрителите, отвъд занимателния характер и визуалния „виц“, с който са заредени произведенията, по естествен и ненаатрапчив начин се докосваме и до образната философия на Драган Немцов, който владее рядко срещания дар в нагледни и разбираеми визуални конструкции да ни „разказва“ и за най-сериозните неща по един занимателен, непринуден и интересен начин.

проф. Чавдар Попов

СЪОБЩЕНИЕ

На основание чл. 4 от Правилника за ползване на творческите бази на СБХ и решение на ИБ на СБХ ще се заплащат следните цени на нощувка за ползване на Творческите бази на СБХ за зимния период (от 25.10.2010 до 20.04.2011), както следва:

1. За базите в гр. Велико Търново и гр. София:

- за членове на СБХ и семействата им – 15 лв.
- за членове на ТФ и семействата им – 16 лв.
- за гости – 20 лв.

2. За базите в гр. Балчик и с. Боженци:

- за членове на СБХ и семействата им – 12 лв.
- за членове на ТФ и семействата им – 13 лв.
- за гости – 15 лв.

3. Преустановява се ползването на творческите бази във Вършец и Долна Баня до 31 май 2011.**4. Творческите бази в Боженци и Балчик се затварят от 2.01.2011 до 20.04.2011.**

5. Творческата база в Созопол ще работи за коледните и новогодишните празници – от 15.12.2010 до 3.01.2011.

IN MEMORIAM

Георги Иванов (1933–2010)